

Valdība sniegs atbalstu uzņēmumiem un strādājošajiem

Publicēts: 16.03.2020.

Jaunami

Pirmdien, 16. martā, tikās Ministru prezidenta uzdevumā izveidota vadības grupa uzņēmējdarbības un nodarbināto atbalstam finanšu ministra Jāņa Reira vadībā. Lai ierobežotu vīrusa COVID-19 tālāku izplatītu, jau noteikti līdz šim nepiedzīvoti ierobežojumi. Valdība strādā ārkārtas režīmā, lai nodrošinātu nepieciešamo papildu ierobežojumu noteikšanu tālākai vīrusa izplatības mazināšanai, kā arī sniegtu nepieciešamo atbalstu veselības nozarei un ieviestu nepieciešamos atbalsta pasākumus, lai ekonomiskais šoks ir pēc iespējas ierobežotākā apjomā un lai tam nav ilglaicīga efekta uz ekonomiku kopumā.

"Šobrīd ietekme uz ekonomiku kopumā un atsevišķām nozarēm ir mainīgs lielums, jo situācija gan Latvijā, gan Eiropā, gan pasaulē kopumā strauji attīstās. Arvien vairāk valstu nosaka jaunus ierobežojumus, aizliedzot organizēt publiskus pasākumus, slēdzot izglītības iestādes un ierobežojot robežu šķērsošanu. Ierobežojumu dēļ arvien vairāk uzņēmumu saskaras ar kavētām piegādēm, atceltiem pasūtījumiem vai rezervācijām, kā rezultātā atsevišķu nozaru uzņēmumu apgrozījums strauji kritas. Lai pārvarētu šīs īslaicīgās grūtības, valdība uzņēmējiem un darba ņēmējiem piedāvās vairākus atbalsta risinājumus," norāda finanšu ministrs Jānis Reirs.

Patlaban ciešā sadarbībā ar valdības sociālajiem partneriem tiek strādāts pie šādiem atbalsta instrumentiem:

- Kredītu garantijas, lai uzņēmumam, kas sastapies ar īslaicīgām naudas plūsmas problēmām, līdz situācijas atrisināšanai būtu iespēja atlikt pamatsummas maksājumu. Šādu atbalsta programmu nodrošinās attīstības finanšu institūcija Altum;
- Atlikti nodokļu maksājumi (kurus jau šobrīd Valsts ieņēmumu dienestā var pagarināt par vienu gadu);
- Lai bankas varētu turpināt kreditēt, Vienotais uzraudzības mehānisms, kas veic banku uzraudzību eirozonā, reaģējot uz koronavīrusa izraisītajām sekām, šā gada 12. martā pieņēma lēmumu atvieglot bankām likviditātes un kapitāla rezervju veidošanas un uzturēšanas prasību. Līdz ar to primāri visiem uzņēmējiem, kam radušās īslaicīgas grūtības, jāvēršas savā bankā.

Ņemot vērā, ka starptautisko pasažieru pārvadājumu dēļ būtiski ietekmēta aviācijas nozare, atbalsts nepieciešamības gadījumā varētu tikt sniegts arī Air Baltic.

Šobrīd Labklājības ministrija strādā pie priekšlikumiem, kā COVID-19 pandēmijas laikā solidarā veidā sniegt terminētu valsts atbalstu darba devējiem darba nespējas lapas apmaksas nodrošināšanā, kam arī būs nepieciešams papildu valsts budžeta finansējums. Par optimālāko risinājumu vēl ir jāvienojas valdībai un jāveic grozījumi normatīvajos aktos.

Vienlaikus būtiski ir sagatavot līdzsvarotus priekšlikumus tam, kā ierobežot un mazināt motivāciju riskantai cilvēku uzvedībai, vienlaikus neradot pamatu slēpt situāciju gadījumos, kad personas pašas apzināti izvēlas doties uz kādu no COVID-19 skartajām teritorijām, tādējādi apdraudot gan savu, gan savas ģimenes un sabiedrības veselību un drošību.

Turklāt ir jāpievērš uzmanība un normatīvajos aktos jāparedz nosacījumi gadījumiem, kuros var pārtraukt vai nepiešķirt slimības pabalstu un slimības naudu (persona pati apzināti un būtiski kaitējusi savai vai kopjamo veselībai un to konstatējis ārsts; personai, kura darba nespējas laikā bez attaisnojoša iemesla nav ievērojusi ārsta noteikto režīmu vai bez attaisnojoša iemesla nav ieradusies pie ārsta vai darba ekspertīzes ārstu komisijā, pabalstu neizmaksā par pārkāpuma periodu).

Papildus jāņem vērā, ka, veicot izmaiņas darba spēka nodokļu samaksas kārtībā, tai skaitā iedzīvotāju ienākuma nodokļa nomaksā, kas ir svarīgākais pašvaldību budžetu ieņēmumu avots, tas vistiešākajā veidā ietekmē pašvaldību budžetus un no tā izrietošo pašvaldību pakalpojumu pieejamību. Savukārt šajā ārkārtas situācijā būtisks būs tieši pašvaldību atbalsts un palīdzība iedzīvotājiem. Tāpēc pirms tiek pieņemti lēmumi par attiecīgā priekšlikuma atbalstu, tam būtu jābūt novērtētam arī finansiālā jomā un sadalījumā

pa budžeta līmeņiem, kā arī kāda ietekme uz valsts budžetu un kāda – uz pašvaldību budžetiem.

Vienlaikus jāņem vērā, ka valdība ir uzdevusi vairākām nozaru ministrijām, primāri Veselības ministrijai, organizēt darbu nepārtrauktā režīmā, apmaksājot virsstundas un piesaistot papildu darbiniekus, kā arī veikt papildu preču iegādi un atjaunot materiālās rezerves valsts drošības un veselības pasākumu īstenošanai, pieprasot papildu finansējumu no valsts budžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem". Ņemot vērā to, ka minētajā programmā līdzekļi ir ierobežoti, vienlaikus ir jāstrādā pie priekšlikumiem, kā papildināt pieejamos finanšu resursus.

Iepriekšējā krīze mācīja, ka vienmēr jābūt pietiekamai likviditātes rezervei. Līdz ar to atbalsta pasākumu finansēšanai tiks izmantots resurss, ko Valsts kase piesaistīja starptautiskajā un vietējā kapitāla tirgū tad, kad bija izdevīgi aizņemties. Tajā skaitā ir 30 gadu obligācijas, kas tika emitētas pagājušajā gadā. Valsts kases stratēģija ir naudu aizņemties tad, kad ir laba iespēja to izdarīt par zemām likmēm un tirgus ir labvēlīgs, nevis brīdī, kad ir liela vajadzība.

<https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/valdiba-sniegs-atbalstu-uznemumiem-un-stradajosajiem>